

No fa ni un any que van culminar les primeres fusions de caixes a Catalunya. I de sobte, el Banc d'Espanya i l'estat les empenyen a convertir-se en bancs si no assolixen una ràtio de solvència realment elevada. Les fusions eren necessàries?

—Hi havia un excés d'oficines, i és cert que, possiblement, cada caixa, tota sola, hauria tingut dificultats per a tancar-ne. Perquè el personal té molta força en una entitat, i els òrgans de govern no volen soroll. Abans d'emprendre mesures que causaran molèsties i fins i tot vagues, preferirien que el compte de resultats s'anés degradant. Però si hi ha una fusió, ningú no es pot negar al tancament d'oficines que se sobreposen. Només falta pactar les condicions de prejubilacions de personal sobrer. Al meu parer, doncs, l'única justificació de les fusions era evitar el soroll que implicava reduir l'excés d'oficines.

—Es va dir que les caixes havien de fusionar-se per a guanyar dimensió, condició indispensable per a sobreviure. Hi esteu d'acord?

—Crec que algunes haurien pogut continuar en solitari amb una petita ajuda. Una caixa petita com Manlleu o Manresa, i fins i tot Girona, haurien pogut sobreviure sense fusions. En tot cas, algunes fusions van ser totalment absurdes, com per exemple la de Manresa amb Catalunya i Tarragona. No veig què podia aportar Caixa Manresa en aquesta fusió. També Laietana i Penedès, fent combinacions estranyíssimes en dos SIP, o Caixa Girona, absorbida i desapareguda. Doncs tot plegat no sembla gaire racional.

—S'havia pensat en la possibilitat de fer una fusió amb entitats de fora del territori català. Hauria estat encertat?

—En certs casos hauria tingut més sentit. Potser no hauria reeixit, però Caixa Catalunya i Sa Nostra tenien moltes sinergies, o fins i tot amb Ibercaja, perquè aleshores hauria estat una fusió agressiva. Les fusions que s'han fet a Catalunya han estat purament defensives, per a tancar oficines i reduir plantilles, no pas per a guanyar dimensió.

—El govern tripartit va afrontar els primers moviments del sistema

JORDI PLAY

“Les caixes són una peça més en l'actual procés de recentralització de l'estat”

Antoni Serra Ramoneda (Barcelona, 1933) és ex-president de Caixa Catalunya i catedràtic d'economia i empresa de la UAB. Analitza els darrers moviments en el sistema financer i els possibles escenaris de futur per a les caixes catalanes.

financer català. Quin paper hi va tenir, l'executiu, en aquest sentit?

—Inicialment, em consta que el govern tripartit hi estava d'acord. Encara més, creia que el FROB era una mesura que en part havia estat impulsada des de Catalunya. Després, no entenc què va passar, hi va haver un desgavell generalitzat i potser no hi va poder fer res.

—La Generalitat hauria pogut ser més bel·ligerant en la defensa del sistema de caixes català?

—No ho sé, però no crec que hom pugui estar gaire content de com han anat les coses.

—Poseu-ne un exemple, si us plau.

—Quan et parlen de les caixes, sobretot des de Madrid, el Banc d'Espanya diu que la culpa que les caixes vagin malament és de la ingerència de les comunitats autònomes en la gestió de les entitats. És cert en alguns casos prou coneguts i escandalosos, com el de

Castella - la Manxa o el País Valencià; ara bé, generalitzar aquesta acusació és perillós. A Catalunya les caixes no són polititzades. Potser les de fundació pública, perquè depenien de les diputacions. I, fins i tot acceptant aquesta politització, més que les tres caixes basques no n'hi ha cap, perquè depenen directament de la diputació foral corresponent.

—Doncs les caixes basques tenen una salut de ferro; totes tenen una ràtio de solvència més que acceptable. Per què?

—Perquè els polítics han actuat bé. En primer lloc, les tres caixes mai no s'han atacat, és a dir, no han entrat a competir en el territori de les altres. D'una altra banda, els polítics bascos, especialment el PNB, que talla el bacallà, ha sabut nomenar com a gestors de les caixes persones que, si bé segurament deuen tenir simpatia pel PNB, tenen una professionalització clara, són gent de pes. Per exemple, qui és president de BBK Bank, el senyor Xabier de Irala, té un currículum professional impressionant. En canvi, en uns altres territoris la politització ha estat dolenta perquè els polítics han actuat malament. En certes comunitats autònomes els responsables polítics creuen que una caixa és la bóta de Sant Ferriol, i posen al capdavant persones que no els diguin el contrari. La combinació és perillosíssima.

—Aleshores, el problema és que el perfil dels presidents de les caixes de fundació pública ha estat més polític que no professional?

—No ho crec. Sigui com sigui, alguna cosa han fet bé els bascos perquè les seves caixes estiguin més bé que els bancs i tot.

—Parlàveu abans del govern tripartit. El nou executiu d'Artur Mas gestiona correctament les instruccions del Banc d'Espanya i el govern de Madrid per a les caixes?

—Acaba d'aterrar...

—Sí que ha dit que la bancarització de les caixes no és cap tragèdia.

—És que ja no hi ha marxa enrere. Més tard o més aviat, totes les caixes acabaran convertint-se en bancs.

—“La Caixa” també?

—El president de “la Caixa”, Isidre Fainé, s'ha resistit molt que la llei obligués les caixes a transformar-se en

fundacions. I per què? Una fundació, segons la llei, té un patronat, que seria com el consell d'administració, que es nomena per cooptació, un sistema endogàmic que cobreix les vacants amb la persona que tria el mateix patronat. Si una caixa es converteix en banc, i aquesta caixa es converteix en fundació, aleshores la Generalitat ja no hi té res a dir. Ara sí, perquè la Generalitat i els ajuntaments poden nomenar representants, però en una fundació això s'ha acabat. Per això Isidre Fainé diu que continuaran essent una caixa, tot i que la seva activitat financera serà a les mans d'un banc.

—Quin aspecte positiu pot tenir per a una caixa convertir-se en un banc?

—L'únic avantatge és que podrà fer ampliacions de capital, però haurà de trobar un subscriptor, és clar. I això vol dir cedir poder, perquè els nous accionistes voldran intervenir-hi, i deixaran de ser caixes.

—Fins a quin punt l'obra social es garanteix amb la nova forma jurídica que prendran moltes caixes?

—La fundació continuarà tenint accions d'un banc, i rebrà uns dividendes d'aquest banc amb els quals pot fer obra social. Però l'obra social no és blindada a llarg termini, perquè els accionistes només trobaran més gent disposada a comprar-los capital si creuen que la rendibilitat que aconseguiran serà prou elevada. Això vol dir que amb la rendibilitat que tenen les caixes avui dia, si cedeixen un 30% de capital a algú de fora, com que exigeix una rendibilitat molt elevada, acabarà reduint la part que destina a obra social.

—El procés de bancarització de caixes que hi hagué a Itàlia pot ser comparable amb el procés que ara comença a l'estat espanyol?

—A Itàlia hi havia la caixa més important d'Europa, la Caixa d'Estalvis de les Províncies Llombarde, Cariplo. Finalment es va transformar en banc, i avui dia ningú no té ni idea de què fa la seva fundació. Doncs aquí pot passar una mica això mateix.

—El BBVA, un banc d'origen basc, ha acabat tenint seu i centre de decisió a Madrid. Pot succeir que les caixes catalanes bancaritzades acabin també concentrades a la capital espanyola?

—Les caixes no podran pagar el 10% d'interessos del FROB, de manera que la proposta de l'estat és entrar al banc en forma de capital per valor del FROB, i més endavant vendre's aquesta participació. Això li dóna drets polítics i econòmics sobre aquest banc, és a dir, és una recentralització. Només s'ha fet un canvi de cromos: en comptes de ser polititzades per les comunitats autònomes seran polititzades per l'estat. Es tanca el cercle: les caixes són una peça més en el procés de recentralització de l'estat que es va produint. No és segur, tot i que pot passar, que els bancs que creïn les caixes petites catalanes acabin a Madrid. Però, en canvi, no tinc tan clar que el banc que vol crear "la Caixa" no se'n vagi a la capital espanyola. I fins a un cert punt és normal, perquè la capital financera és Madrid.

—**El Banc d'Espanya i el govern espanyol han anat modificant el guió previst per a les caixes a remolc de l'evolució de la crisi, o la bancarització ja era prevista des de bon començament?**

—Jo crec que des del començament el governador del Banc d'Espanya tenia el convenciment que calia eliminar la politització de les caixes per part de les comunitats autònomes, perquè des del seu punt de vista tots els mals venien d'aquí. Quan esclata el cas de Caja Castilla - La Mancha, Fernández Ordóñez s'esvera i tem que comencin a

JORDI PUJOL

“Els mercats internacionals no entenen el model de les caixes”

esclatar més caixes. Abans de la intervenció d'aquesta entitat, el governador havia preparat una disposició en què deixava molt clar que a partir d'aquell moment el govern de Castella - la Manxa no tindria absolutament res a

dir sobre aquella caixa. Però Zapatero no es va atrevir a publicar la disposició. Amb tot, Fernández Ordóñez tenia raó quan advertia que calia ser més curosos i tenir en compte la fragilitat d'una caixa i la necessitat de controlar-ne millor els riscos.

—**Quina influència hi ha tingut la percepció negativa dels mercats internacionals envers el sistema de caixes?**

—Segons el pensament neoliberal que domina als mercats internacionals, el model organitzatiu d'una caixa no és viable perquè una entitat sense amos no pot funcionar, atès que els únics que poden imposar disciplina i vetllar pel compte de resultats són els accionistes. Per tant, d'una manera o una altra s'han de canviar les caixes. I, d'una altra banda, és cert que el mercat de capitals internacional no entén què és una caixa, i per això tenen molta prevenció a fer operacions financeres amb una caixa.

—**Els banquers espanyols tradicionals han col·lat molt perquè desapareguessin les caixes.**

—En part és comprensible. Els dubtes sobre la solidesa de les caixes s'estenen a tot el sistema financer espanyol i, doncs, creixen les dificultats per a totes les entitats, entre les quals els bancs. I, a més, la competència que els feien al mercat interior no els agradava.

Gemma Aguilera

Breus

Yamaha tanca, Manterol retalla

Els acomiadaments en massa de treballadors continuen als Països Catalans, malgrat la progressiva estabilització de les xifres macroeconòmiques. L'empresa tèxtil Manterol, amb seu a Ontinyent (Vall d'Albaida), va anunciar la setmana passada que presentaria un expedient de regulació d'ocupació que afectaria 40 treballadors dels 170 que té. A Catalunya, la multinacional Yamaha ha fet saber que té previst de tancar la planta de Palau-solità i Plegamans (Vallès Occidental), on treballen 417 persones.

La Generalitat ajudarà Spanair a aixecar el vol amb un crèdit

El govern català ha aprovat un crèdit de 10,5 milions d'euros, a través de l'Institut Català de Finances, per tal de rescatar Spanair en vista de la seva "situació financera i de tresoreria d'urgència". Segons l'executiu, "o la Generalitat actuava, o Spanair queia". L'administració catalana justifica la decisió a favor d'aquesta companyia pel "valor afegit" que aporta a l'economia catalana i la seva aposta per fer de l'aeroport del Prat un hub internacional. El crèdit a la companyia presidida per Ferran Soriano es contractarà a través de Fira de Barcelona i amb l'aval de l'ajuntament

JAVIER CUCHI

La companyia presidida per Ferran Soriano es troba en una situació financera molt delicada.

de la ciutat. A més, l'executiu també ha fet una previsió d'un segon crèdit de 9,5 milions d'euros, pendent encara de qui l'avaluarà, fet que apujaria el crèdit a 20 milions d'euros si s'acaba aprovant.